

SOUSEDÉ

Historie z předminulého století

Napisał Alois Jirásek

Teď také si vzpomněl, že pak, když i do semináře odešel, že často si na ni vzpomněl, že někdy neznámá tesknost se mu do duše vkrádala. Teď jí porozuměl, teď všecko poznal a věděl. Byl to cit slastný, ale v hlubinách duše své se zalekl.

Druhého dne krom obyčejné a pořádku začal si Březinův bohoslovec častěji ke "třem kohoutům." Byl rád, že tu nikoho z cizích nezastal a že Pešková uvítala jej a vino mu přinesla, zas odvěla. Však ta, k vůli které přišel, ta se neukazovala. Postaviv se k oknu, hleděl do náměstí. V tom se ozvaly vedle rychlé, drobné kroky, a jak se ohlédl, Lenorka vběhla do pokojíku. Bylo vidět, že o něm nevěděla, že se ho nenadala. Zarazila se a líce se jí do temna zbarvila. Zpět už nemohla. Čekala až Jirák promluví, a čekala, jak. Už věra si umínila, že kdyby začal o strašidelném žertem, posměšně, že by se panu majstrovi ozvala; teď však cítila, že by se rázem obrátila, upřehla. Jirák však začal mimo svůj obyčej tuze vážně; ale v tom se mu patrně nedářilo. Ale ani Lenorka hbitě a čiperně jako jindy neodpovídala. Bylo patrné, že o ba na něco jiného myslí.

Pojednou však bohoslovec umkl. V tom mu také živěji zazářily jasné, hnědé jeho oči, a jako by se rázem byl rozhodl, vztáhl k děvčeti své ruce a pravil:

"Buďte upřímní, Lenorko! — Nač to zamlouvání. Povím, co si pořad myslím: Prosim tě, nehněvej se na mne. Víš — tam pod jabloní. Nechtěl jsem ti ublížit." Lenorka poznavu se zarděla. — Pohled její utkvěl plaše na pokřivené tváři bohoslovce, již tak jímavě oživenou nikdy nespátřila, pak sklopila oči.

"Víš, že se nehněvám," že mně odpustíš, vždyť jsem už dost potrestán," a na rtech zjevil se mu trpký úsměv.

Lenorka zvedla kvapně hlavu. —

"A jak? Viděl vás někdo?" ptala se uleknutá.

"Ne, neboj se, nikdo o tom neví. Ale," a tu drže její ruku ve své, přistoupil k ní blíže. Líce jeho se zardělo, zářící oči viděly jen milou Lenorku, pro níž teď zapomínal na všecko kolem sebe, i na svůj stav. Stěží, že v tu chvíli ozval se venku před domem Peškovy hlas děvčátku volající, když nějaký konšel nebo soused v slavnostním pláští se ubíral.

Což teprve se všichni shlukovali, když primas s konšeli a sousedy u průvodu do kostela se ubíral, což pak teprve se tlačili, aby co nejbliže ku staré radnici se dostali, když tam týž průvod pro slavných službách božích se navrátil. Teď to stěhováním vlastně nastane. Hele, panský purkrabí Hruška odevzdal s pěkným vínem již primátorovi ve jménu vřehnosti klášterské klíče k nové radnici.

A teď už půjdou! — Slyš! jak tam ta intrada zazvučela! To za ty klíče, nebo naposled zabubnovali a zatroubili starému radnímu domu, po jehož sláve již dnes veta.

Již ho slavný úřad opouští, již z něho vycházejí: první pan primas, za ním purkmistr, za nimi konšelé a sousedé dva a dva. — Mezi prvními Tomáš Březina v bělostném šátku nese "právo," za ním městský písař nese na polštáři privilegium císaře a krále Leopolda, vedle konšel Turek nese privilegium panujícího císaře Karla VI.

Teď už městská rada bude ta privilegia ročně v nové radnici "vysoukavati," aby pak prohlédnuli je a provětrávali pochtutnala si po práci při chutném soudání na oheň útraty. Jak se lid tlačil, aby všude listiny, nyní s krabic vyňaté a na odív rozložené, uviděl, jak ohlížel se po těch, ke purkrechtní knize, po svazcích starých i nových akt na dnešní slavnost červenými pentličkami přepísaných, jak prohlížel již městskou pokladnici, již dva sousedé nesou, a jak o ní vtipkovali.

Březině trouby teď jeová zahlaholily, a kule z huboků, vřivěji jim přivukují. Proud se zastavil. To od nové již radnice intrada zazvučela.

Hele, jak tu nové, pěkné stavení čisté přichystali! Samý věnce,

se je cili svému blíží, počítají, že po tomto roku ještě za jeden Jirák veleným pásem se navrátí a že mu bude strojiti primicie.

A ještě někdo byl, jenž čas smutně počítal. Lenorka teď často vyhlížela z okénka své světničky ven na zahradu, na starou jablůň. To její listí ještě bujné se zelenalo, když ve slastné chvíli nad je jí a nad jeho hlavou ševlelo. Teď sežloutlo, a studený vítr je rve, roznáší a zavívá. Ale upomínku na onen slastný okamžik nevyhladí jí nikdo, nikdo.

A když pak ta chvíle nastala, rozcházel se Jirák s Lenorkou jako jindy u přítomnosti matky její a jeho rodičů. Jirák se zas usmíval, "na shledanou" děl, ale tak bledý nebyl nikdy. Cítil, že ruka souseděny deerky v jeho se zachvěla, a když jí pohlédl do očí, nyní elonou zármutku zastřešených, div že nezvolal:

"Ne, není možná! Nepůjdu!" Ale matčin hlas ho probudil a síly mu dodal. Vstoupil do bryčky, kdež už na něj otec čekal.

XI.

Pak chodilo všecko zas po starém. Jen jedna novina pohnula poněkud mysleni, především všech členů bratrstva bolestné matky boží. Oznamil jim P. Bonaventura, že počal vyjednávat s řádem františkánským, aby tento povolil bratrstvu pobožnost křížové cesty, na kterouž tehdy zánovní pobožnost měl řád paapešské privilegium. Dlouho o té novině mluvili, až pak obecná záležitost zajala myslí všech.

Dostavěnat a připravena nová radnice; etní a opatrní otevé chystali se, že se tam přestěhují. Na to se těšilo všecko město. Stalo se v měsíci říjnu, za krásného, jasného dne. Březinová záhy přivstává, smesla pantátův slavnostní plášť i nový třírohý klobouk. Pak uvázala manželé bělostný šátek a podvázala copánek pěknou novou mašlí.

Kvapila velmi, an venku již ozval se hlabol zvonů, jenž na chvíli přehlušil temný hluk a šum zástupů na náměstí kolem staré radnice shromážděných. Byli to měšťáci, však také mnoho z vesnic, kteří se přišli na tu slavnost podívat. Chvillemi se tu zastavovali, tam rozestupovali a to vždy, když nějaký konšel nebo soused v slavnostním pláští se ubíral.

Což teprve se všichni shlukovali, když primas s konšeli a sousedy u průvodu do kostela se ubíral, což pak teprve se tlačili, aby co nejbliže ku staré radnici se dostali, když tam týž průvod pro slavných službách božích se navrátil. Teď to stěhováním vlastně nastane. Hele, panský purkrabí Hruška odevzdal s pěkným vínem již primátorovi ve jménu vřehnosti klášterské klíče k nové radnici.

A teď už půjdou! — Slyš! jak tam ta intrada zazvučela! To za ty klíče, nebo naposled zabubnovali a zatroubili starému radnímu domu, po jehož sláve již dnes veta.

Již ho slavný úřad opouští, již z něho vycházejí: první pan primas, za ním purkmistr, za nimi konšelé a sousedé dva a dva. — Mezi prvními Tomáš Březina v bělostném šátku nese "právo," za ním městský písař nese na polštáři privilegium císaře a krále Leopolda, vedle konšel Turek nese privilegium panujícího císaře Karla VI.

Teď už městská rada bude ta privilegia ročně v nové radnici "vysoukavati," aby pak prohlédnuli je a provětrávali pochtutnala si po práci při chutném soudání na oheň útraty. Jak se lid tlačil, aby všude listiny, nyní s krabic vyňaté a na odív rozložené, uviděl, jak ohlížel se po těch, ke purkrechtní knize, po svazcích starých i nových akt na dnešní slavnost červenými pentličkami přepísaných, jak prohlížel již městskou pokladnici, již dva sousedé nesou, a jak o ní vtipkovali.

Březině trouby teď jeová zahlaholily, a kule z huboků, vřivěji jim přivukují. Proud se zastavil. To od nové již radnice intrada zazvučela.

Hele, jak tu nové, pěkné stavení čisté přichystali! Samý věnce,

samá zeleň, sloup z chvoje vedle sloupu, nad oblouky podání, nad okny vřude zelené půlvěnce, a s okny, se střechy vřivě červenobílé, dlouhé prapore. Jak intrada přestala, muzika začala, a v tom zahřměly rány ze hmoždířů, div že okna nezařinčela. V ten okamžik rozvěřela se vrata nové radnice, a všecek průvod valil se do vnitř.

Hudba hrála, hmoždíře boučaly, lid výskal.

Všecko místo dnes svítlo a se radovalo. Kuchařky a hospodyně jako by pouf nebo posvěcení bylo, tak strojily, ale ne tak mnoho jako v ty dny, nebo všichni hospodáři byli v nové radnici, kdež zasedli k "sousedskému obědu." Byla tabule, že sotva kdy v klášteře takovou vypraví, ne sice tak skvostná, ale přečetně obsazená. Vzále ne jeden soused s sebou svého synka, "pro památku," aby o tom dnu mohl budoucím vyprávěti. Dnes žádný z tatků synka neokřikoval:

"Pozor! Nepij tolik!" Dnes každý mu ještě sklenici nebo korbel podával pobízejce:

"Pij víc, pij, ať se "pro památku" opiješ! Budeš na to pamatovat, jak otevé rathouz zasvěcovali!"

A jedlo se a pilo! Muzika hrála bez oddechu, sotva že si hudebníci hrdla navlažili.

Když pak veselost sálem jen šuměla, pozvedl primas plnou sklenici a zardělý, usmívaje se, nadšeně provolal:

"Vivat naše milostivá vřehnost! Opat Benno ať žije!"

"Vivat!" zahřmělo sálem a hlubný tuš přehlušil cvakot a cinkot sklenic, pohárů a konvic, jimiž jmenovitě bujná mládež vesele nad hlavou točila.

Jasání to a hudba z nové radnice ven náměstím zaléhaly a zvučely po celé odpoledne.

"Járku, Lenorko!" zvolala panimáma Březinová, která vyšedši před stavení souseděny deerku na prahu zahlédla. Děvče příběhlo.

"Járku, to je dnes mela! Intrada za intradou, vivat za vivatem, pane, ti se rozveselili. Nevím, jak ten náš pantát. Myslíš, že dnes trochu zmokne. No, dnes je malá opíčka dovolena," dodala usmívaje se veselé. "A co ty? To si dnes dáte; půjdeš přece k muzice."

"Ba kmotřinko, skoro se rozmrkám, ale jen se podivejte!" Ukázala na Martina Jelipivova, jenž právě z nové radnice vyšel zrovna k nim mířil. Však ne dost jistě, neboť měl podpatky kulaty. Strčilo jim eos neviditelného, až mu třírohý klobouk k týlu se svezl; tváře mu jen hořely, oči se divně blyštěly a pootevřená ústa se smála.

"To je všecko — nic," začal, u ženškových se zastaviv. "To je tak — pro památku — ale večer — pro regraci. Vid, Lenorko, to si skočíme." Mluvil nejistě, ne dosti hbitým jazykem.

"Vrtáka," odbyla ho Lenorka, až se kmotra Březinová hlasitě zasmála. Tu však obě odvrátily oči své od podnapilého galána, sledující kočár, jenž od Bezděkové přijížděl.

"To je pan farář!" zvolala Lenorka.

"A je! Co pak se stalo, že se tak opozdil?"

Čekalť jej v klášteře i ve městě již věra na tu slavnost. Byl v Dřevnovském klášteře návštěvou a nyní se vracel. Však co to? Kočár nejede dál ulicí ku klášteři, ale zarazil před novou radnicí. Farář vystoupiv z vozu zamířil zrovna do domu.

"Poslouchejte, kmotra!"

Z radnice zahlaholila hlučná fanfara.

"To tam — musím — také," ozval se Martin, jenž tu posud stál, skleněm, bezduchým okem za kočárem se dívaje.

Kmotra s Lenorkou ještě chvíli kou postály a naslouchaly. V radnici však ticho, jako by uřal. — Ani intrady, ani vivatu, ba ani šumu a smělé hlasů. Zdálo se, že všichni unikli jako pění. Lenorka si také toho všimla.

"To on má pan farář nějaký výklad."

S takovou se rozěly. Smrákala se. Panimáma Březinová chytila čeládek vědeři dříve než jindy, aby si mohl odejít k muzice. Dnes byla ve třech hospodách. Sotva že chasu vypravila, přišel "pantáta." Nenadála se tak časného návratu jeho. S ja-

kou to přichází? Viděla ho jen jednou podnapilého a to o Jirákových kritinách. Tu se smál jako jaro, a povídal pořad, povídal a zas tomu se dal do smiehu. Dnes ho také tak čekala, a medle! Vážný, tichý, až se nad tím zarazila. Snad měl nějakou mrzutost.

Ptala se ho starostlivě. "Nie takového, Markytko. — Nesu však vážnou novinu."

"Snad ne o Jirákově?"

"Ne. Císař umřel."

Březinová byla překvapena, ale nezarazila se tak jako její muž.

"A kdo to přinesl?"

"Farář. Byl v Praze a tam se toho dověděl; před chvílí přišel s tím na radnici. Císař umřel v úterý. Kdo by se byl nadál, právě v tuto chvíli! Z toho nám nepojde nic pěkného."

"A co by počlo?"

"Vojna, a jaká k tomu! Kdyby tu byl nějaký dědic, nějaký princ. Ale princezna! Co pak si budou potentáti dělati ze ženské! Přijdou jako straky, vrány a budou chtít všecko ulovit a rozněst. A my to odnese."

Tu se kmotře počalo také něco jiného zdáti.

"Pán Böh nedopouštěj!" pozvzděla a pak hned dodala:

"Ale k nám to nepříjde!"

"Také jsme o tom mluvili. To zrovna ne, proto že bude-li co, bude to s Bavorákem a Francouzem. Ale to je jedno. Přirážek a platů bude až běda, a což ubohého lidu padne — ať je to s Petrem nebo Pavlem!"

"Zeleného stromu" o těch novinách dosud nic nevěděli, a kdo by s takovou přišel do toho veselí, sotva by mu uvěřili.

V dolejší veliké světnici hudba hrála; tanečnicků bylo nabitě kolo, většinou sami z městských rodin. Také Lenorka sem si odskočila, a jak to tenkrát chodilo, ovšem sama. Jeden synek po druhém pro ni chodil a vodil ji do kola. Ale v tu veselí přece jí pelykůku přimícháno. To Martinkem. Pořád se kolem ní točil, pořád se na ni smál a mluvil; jindy sobě z něho šauška ztropila, dnes ji to již mrzelo, až pak sama řekla: "Co tu?" — a vytrativši se, kvapila domů. — Nie ji tam kloudně netěšilo.

Nebylo tuze pozdě, a nie se nezdívala, že u nich ještě svítli. — Však překvapilo ji, že zastala hosta a jakého!

Soused Jelipivo tu seděl, jenž málo kdy u nich se zastavil. To jistě, že ta slavnost. Na Lenorku se usmál, hlavou pokýval, vidně promluvil, co že tak brzo, a viděla-li Martínka. Pak ještě chvíli poseděl, konečně vstal. Pešková jej sprovodila ven až před dům a ještě minutku se tam zdržela. Lenorka v nejistotě dlouhou nebyla, odkud ty mateiny ohledy a její zdvořilost. Pešková, navrátilví se do světnice, stanula před deerou a řekla:

"Víš-li, proč tu starý Jelipivo byl?"

Nedočkavši odpovědi, která dečí bez toho nebyla na snadě, dodala:

"K vůli tobě. Skoro jako na námluvy. Byl by rád, kdybys si Martínka vzala. Byl tu na zvěděch, co bych tomu řekla."

Lenorka se dívala na matku jako u vidění. Nezdálo se jí, by pravdou bylo, a žertovatí matka neuměla. —

"Opravdu?" zvolala děvče. "Ne maminko, toho si nevezmu." "Zvolna, zvolna, deeruško!" zarazila ji ehladně matka. "Vím, co mám dělati. Ještě tu na námluvách nebyl, ale z dnešní řeči už soused vyrozuměl, že kdyby přišel, že by syn jeho pytlím nedostal."

"A co já?" ozvala se Lenorka živě. Tváře jí až zahořely při tom pomýšlení, že matka jen tak boze všeho ji někomu napřed slibila.

"Co ty?" odtušila klidně Pešková. "Ty poslechněš, proto že to bude tvé štěstí. Byla jsem také tak blázniva jako ty a myslila, že jenua já mám oči. Rudiče mně bránil, když jsem si svého otce vyvolila. Ale já nepovolila, a Pán Böh nme potrestal. To, co se slůvku líbí, brzo ho přeje."

"Mně se Martin nelíbí, ani hu ráda nemám."

"Ale on tebe, a proto budeš paní i ty. To je chyba, když má žena muže tuze ráda, tu jen posloucheš."

"Ale ráda, když to je z lásky."

(Pokračování.)

THE MERCHANTS NATIONAL BANK

OF OMAHA, NEB.

UNITED STATES DEPOSITORY

Capital \$500,000.00. Surplus and profits, \$700,00.00.

The Merchants National Bank otevřela spořitelni oddělení a bude platiti na uložené peníze 3 procenta úroku ročně - - - - -

Chceme s vámi obchodovat

2775

LUTHER DRAKE, FRANK T. HAMILTON,
President. Vice-President.

FRED P. HAMILTON B. H. MEILE, C. B. DUODALE,
Cashier. Asst. Cashier. Asst. Cashier.

"Staré Spolehlivé"

Omažské oblíbené pivo

WM. J. SWOBODA, malo-obchodník. Tel. Doug. 222

Pozor!

Pozor!

Buďte bedlivými, když opouštíte káru a neobcházejte jí nikdy zadem, dokud jste se dříve nepřesvědčili, že nejede jiná kára opačným směrem. Nepozornost může snadno býti příčinou vážné nehody. Pomozte nám svým počináním, zabránit možnému případu neštěstí.

Omaha & Council Bluffs Street R. R. Co.

Chcete-li si opravdu pochuťnati na žitném chlebě, objednejte si sud Seykovy

Pravé žitné vejražky

osvědčené to mouky z nejlepšího severního žita, která nemá v Americe sobě rovné. Chléb z této mouky pečený jest čtvrtý i pátý den jako čerstvý.

Každá hospodyně, která zkusila jednou Seykovu žitnou vejražku, nechce žádnou jinou.

Cena \$4.00 sud.

Sudy, pečlivě do žoků zabalené, zasílají se do všech částí Spojených Států a objednávky vyřizuje český mlýn 40-4

W. Seyk Company,
Kewaunee, Wis.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

BALTIMORE - BREMEN

Velké, moderní, dvoukroubové jednokajutové parníky. Lahodná jídla. Pohodlí bez přepychu. Všechny kajuty uprostřed lodí. Besdrátová telegrafie. Lahodná jídla. Naprostá bezpečnost. Podmorfaké signály.

Příměřené ceny:

Druhá kajuta.....\$57.00
Třetí kajuta.....\$35.00
Pouze na "Rhein", "Main" a "Neckar".
Mezupalubí.....\$33.00

Když jedete navštívit starý domov v Čechách, jeďte přes Baltimore.

Když pošlete pro své příbuzné neb přátely, by přijeli do Ameriky z Čech, kupte jim vyplačené listky přes Baltimore.

O úplné podrobnosti požádejte:

A. SCHUMACHER & CO., H. CLAUENNIUS & CO.,
General Agents, General Western Agents,
BALTIMORE, CHICAGO,
a neb jejich zástupce v celých Spojených Státech.

Vaoslav Kozák,

2705 SO. 10. ST. OMAHA, NEB.

rozličný a uzonářský

Záhy doručíme maso, jaké i vlničky vřehky vourážky jsou vždy té nejlepší jakosti. Zkusit koupiti u něho jednou a zjistit, že podruhá přijde to zase. — Zboží se posílá dáváti do domu. Ob objednávky možno sdělití telefonem Douglas 6700.